

О.В. ОРДИНЕЦЬ¹, Є.О. ЮРЧЕНКО²

¹ Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
пл. Свободи, 4, м. Харків, 61077, Україна
ordynets@mail.ru

² Інститут експериментальної ботаніки імені В.Ф. Купревича НАН
Білорусі
вул. Академічна, 27, м. Мінськ, 220072, Білорусь
eugene_yu@tut.by

НОВІ ВІДОМОСТІ ПРО ГРИБИ РОДИНИ LACHNOCLADIACEAE В УКРАЇНІ

К л ю ч о в і с л о в а: Basidiomycota, *Dichostereum effuscatum*, *Scytinostroma hemidichophyticum*, *Scytinostroma eurasiaticogalactinum*, морфологія, поширення

Родина Lachnocladiaceae D.A. Reid поєднує гриби з порядку Russulales Kreisel ex P.M. Kirk, P.F. Cannon et J.C. David відділу Basidiomycota R.T. Moore, що мають декстриноїдні скелетні гіфи або їх модифікації (дихогіфи, астерощетинки, скелето-, скелетодендро-, дихо-, астерогіфіди). Для багатьох представників родини характерні глеоцистиди і амілоїдна реакція базидіоспор. Щодо макроскопічних особливостей плодових тіл лахнокладієвих грибів, то серед них є види із розпростертими, лопатуватими або деревоподібно розгалуженими базидіомами. За стратегією живлення більшість представників родини Lachnocladiaceae є сапротрофами, які розвиваються на гнилій деревині або інших рослинних залишках; рідше трапляються види із фітопатогенними властивостями, що колонізують деревні породи [1].

За даними десятого видання «Словника грибів Ейнсворта і Бісбі» [17], станом на 2008 р. у світі описано 124 види грибів із родини Lachnocladiaceae. При цьому найбільше їх видове багатство припадає на тропічні та субтропічні широти [1, 4]. З території України, за останніми відомостями, достовірно відомо сім видів [5]. Ця кількість є цілком порівнянною з даними щодо інших регіонів помірних широт Європи [1, 3, 12, 16, 24], а отже, свідчить про доволі високу вивченість представників родини Lachnocladiaceae в Україні. Попри це, в результаті здійснених досліджень ми виявили ще два види лахнокладієвих грибів, які дотепер не зареєстровані в Україні. Їх інсеровано до гербарію кафедри мікології та фітоїмунології Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна CWU (Мус), а дублети зберігаються у гербарії Інституту експериментальної ботаніки ім. В.Ф. Купревича НАН Білорусі (MSK-F) та гербарії Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (KW). Крім того, ми провели критичний аналіз *Corticium portentosum* f. *duriusculum*, типовий зразок якої зібраний на території України та зберігається у гербарії Національного музею м. Праги (PRM).

© О.В. ОРДИНЕЦЬ, Є.О. ЮРЧЕНКО, 2011

Нижче наводимо детальні описи досліджених нами зразків, що супроводжуються оригінальними ілюстраціями їхніх мікроструктур. Обговорюються критерії розрізнення цих видів від морфологічно близьких таксонів, а також особливості їх екології та поширення.

Dichostereum effusatum (Cooke et Ellis) Boidin et Lanquetin, *Mycotaxon* 6(2): 284, 1977. — *Corticium effusatum* Cooke et Ellis, *Grevillea* 9(51): 103, 1881.

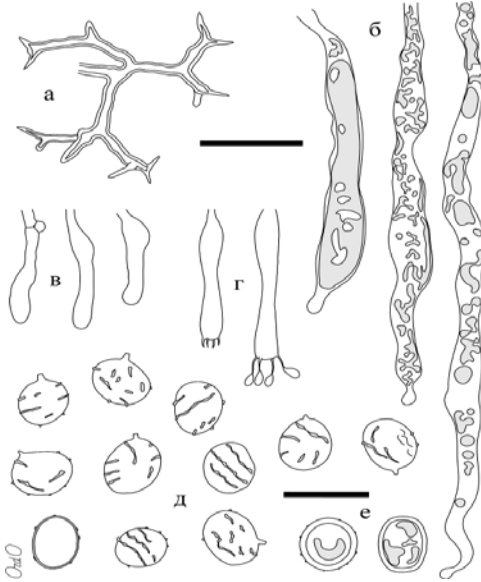

Рис. 1. Мікроскопічні елементи базидіоми *Dichostereum effusatum* [CWU (Myc) 4015]: а — дихогіфа, б — глеоцистиди, в — базидіоли, г — базидії, д — базидіоспори у реактиві Мельцера, е — базидіоспори у 5%-вому водному розчині гідроксиду калію. Масштабні лінійки: нижня = 10 мкм (для д і е), верхня = 20 мкм (для решти елементів)

Fig. 1. Microscopical elements from basidioma of *Dichostereum effusatum* [CWU (Myc) 4015]: а — dichohyphae, б — gloecystidia, в — basidioles, г — basidia, д — basidiospores in Melzer's reagent, е — basidiospores in 5% potassium hydroxide aqueous solution. Scale bars: lower = 10 μm (for д and е), upper = 20 μm (for the rest of elements)

Базидіоми цілковито розпростерті, щільно прирослі, воскоподібні, у сухому стані місцями дещо розтріскані. Гіменофор гладенький. Гіменіальна поверхня блідожовто-жовта (7,5Y 9/8)¹. Край радіально-волокнистий, до 1,5 мм завширшки, білий. Гіменій та субгіменій на поперечному розрізі мають колір деревини (5Y 7/8), натомість субікулюм забарвлений світліше, білуватий (7,5Y 9/4).

Гіфальна система димітична. Генеративні гіфи близько 2,5—3,0 мкм у діаметрі, тонкостінні, гіалінові, з пряжками. Дихогіфи численні, містяться тільки у субікулюмі, товстостінні, гіалінові, декстриноїдні. Дихогіфиди відсутні. Глеоцистиди численні, пронизують усю базидіому, дещо веретеноподібні, 70—160 × 6,5—10,0 мкм, наповнені зернистим вмістом, що темнішає в розчині сульфобензальдегіду. Базидії термінальні, булавоподібні до утриформних, 20—36 × 3,5—5,0 мкм, із базальною пряжкою та 4-ма стеригмами. Базидіоспори кулясті до широкоеліпсоїдних, 5,3—8,6 × 4,6—8,2 мкм, із горбиками та звивистими гребенями на поверхні, що нерідко розташовані концентричними рядами, з ледве потовщеною стінкою, гіалінові, амілоїдні. Водний розчин гідроксиду калію (5 %) уможливорює спостереження маслянистого вмісту

¹Тут і далі коди кольорів наведено за системою А.Г. Мансела [18].

базидіоспор (у цьому випадку зеленуватого відтінку), однак ускладнює виявлення характеру їх орнаментации (гребені стають значно згладженішими), а крім того, спричинює сильне набухання клітинних стінок.

Досліджені зразки. *Dichostereum effuscatum*: Україна, Донецька обл., Краснолиманський р-н, Національний природний парк «Святі гори», Святогірське лісництво, урочище Святогірський табір, гайок із *Alnus glutinosa*, *Betula pendula* та *Populus tremula* серед насаджень *Pinus sylvestris*, 49°05' пн. ш., 37°31' сх. д., на корі поваленого стовбура *Betula pendula* Roth, 07.10.2007, збір. О.В. Ординець [CWU (Мус) 4015, дублет у KW]; *Dichostereum* cf. *effuscatum*: Україна, Сумська обл., Середино-Будський р-н, околиці смт Зноб-Новгородське, НПП «Деснянсько-Старогутський», на опалій гілці cf. *Fraxinus excelsior* L., серпень 2001 р., збір. О.Ю. Акулов [CWU (Мус) 1403 (= CWU (Мус) С 11), дублет у MSK]; там само і тоді само, на опалій гілці *Corylus avellana*, збір. О.Ю. Акулов [CWU (Мус) 1404 (= CWU (Мус) С 18), дублет у MSK].

Залітературними даними, *D. effuscatum* розвивається на деревині листяних порід. Поширення виду має амфіатлантичний характер: він відомий з Європи (Франція, Німеччина, Нідерланди, Швеція, Швейцарія, Австрія, Італія, Македонія, Греція, Ленінградська обл. та Краснодарський край Росії), Африки (Зімбабве), Північної (Канада, США) та Південної Америки (Колумбія) [1, 2, 8, 11, 12, 22]. За інформацією Н. Халленберга [14], у Європі *D. effuscatum* є доволі рідкісним видом. Очевидно, саме тому на просторах колишнього СРСР дотепер його виявляли тільки двічі, причому вперше — лише у 1991 р. [12]. Про знаходження виду на території України досі не повідомлялося.

За інформацією Е.Х. Пармасто та М.А. Бондарцевої, *D. effuscatum* відрізняється кількома ознаками від морфологічно близького *D. durum* (Bourdot et Galzin) Pilát: *D. durum* має сірувато-буруваті до каштанових базидіоми, численні дихогіфиди та базидіоспори розміром 5,0—6,5 × 4,0—5,2 мкм; натомість ознаками *D. effuscatum* вважають світліше забарвлені базидіоми, позбавлений дихогіфід гіменій, а також у середньому більші базидіоспори — (5,0—)6,0—8,0 (—9,0) × 5,5—7,0 (—8,0) мкм. Крім того, лише для базидіоспор *D. effuscatum* відзначають розташування гребенів концентричними рядами [1].

Незважаючи на викладені вище погляди про доволі чітку різницю між двома видами *Dichostereum*, ми зіштовхнулися з проблемою їх розмежування. Повторне дослідження двох зразків із Сумської обл. [CWU (Мус) 1403 та 1404, дублети в MSK], що зберігаються під назвою *D. durum*, показало: вони радше представляють вид *D. effuscatum*, хоча і є перехідними за морфологічними ознаками до *D. durum*. Обидва зразки мають гіменіальну поверхню коричнево-жовтого («шамуа») кольору (5Y 7/8), тонкі плодові тіла з тонким субікулюмом, світлозабарвлені на поперечному зрізі (5Y 8/8), і злегка радіально-волокнистий до борошністого край, що властиво *D. effuscatum* [1]. Крім того, базидіоспори обох зразків досить великі: 6,3—8,2 × 6,0—7,2 мкм (середній розмір для 30 випадкових спор — 7,21 × 6,46 мкм) [CWU (Мус) 1403] та 5,5—

7,0 × 4,5—6,7 мкм (середній розмір—6,42 × 5,63 мкм) [CWU (Мус) 1404]². Разом із тим на базидіоспорах обох зразків не проглядаються або слабо виражені концентричні ряди гребенів, властиві *D. effusatum*. Дихогіфиди у досліджених зразків рясні в основі субгіменію. У CWU (Мус) 1403 численні дихогіфиди є також у верхній частині субгіменію та в гіменії (але всі цілковито занурені). У CWU (Мус) 1404 дихогіфиди в гіменії від розсіяних до рідкісних, деякі злегка виступають назовні. Наявність дихогіфид у гіменії зближує зразки з *D. durum* і вказує на необхідність подальшого дослідження відмінностей двох таксонів.

Scytinostroma hemidichophyticum Pouzar, *Česká Mykol.* 20: 217, 1966. — *Corticium portentosum* Berk. et M.A. Curtis, *Grevillea* 2(13): 3, 1873 sensu auct. europ., p. p. — *Scytinostroma portentosum* (Berk. et M.A. Curtis) Donk, *Fungus* 26: 20, 1956 sensu auct. europ., p. p.

Базидіоми цілковито розпростерті, щільно прирослі, дуже розлогі (можуть сягати довжини понад 1 м на субстраті, до 1,1 мм завтовшки), шаруваті, шкірясті у свіжому стані, коркоподібні — в сухому. Гіменофор гладенький. Гіменіальна поверхня у свіжому стані кольору кави з молоком (5Y 7/4), у сухому —

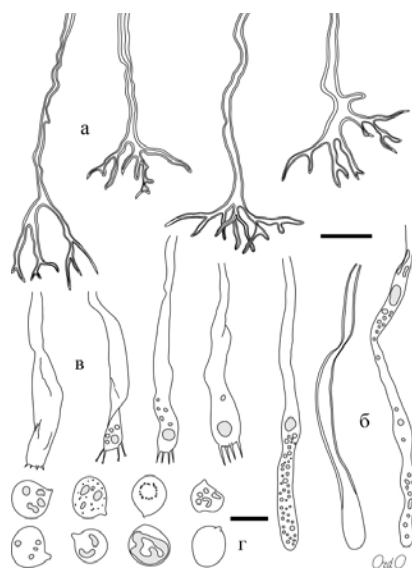

Рис. 2. Мікроскопічні елементи базидіоми *Scytinostroma hemidichophyticum* [CWU (Мус) 4036]: а — скелетні гіфи гіменію та субгіменію, б — глеоцистиди, в — базидії, г — базидіоспори. Масштабні лінійки: нижня = 5 мкм (для г), верхня = 10 мкм (для решти елементів)

Fig. 2. Microscopical elements from basidioma of *Scytinostroma hemidichophyticum* [CWU (Мус) 4036]: а — skeletal hyphae from hymenium and subhymenium, б — gloecystidia, в — basidia, г — basidiospores. Scale bars: lower = 5 μm (for g), upper = 10 μm (for the rest of elements)

кремова (5,0Y 8/6 або 7,5Y 9/8), місцями червонувато-бура (7,5YR 1/2). Край слаборадіально-волокнистий, до 0,3 мм завширшки, білуватий (7,5Y 9/4). На поперечному розрізі сухого плодового тіла гіменій білуватий (7,5Y 9/6), субгіменій та субікулюм блідо-буруваті (2,5Y 6/8). Субікулюм тонкий до дуже тонкого.

Гіфальна система димітична. Генеративні гіфи близько 2 мкм у діам., тонкостінні, гіалінові, без пряжок. Скелетні гіфи 2,2—2,5 мкм у діам., слабозвивисті, товстостінні, жовтуваті, декстриноїдні, забарвлюються інтенсивніше

² Заміри проведено на мікропрепаратах, виготовлених із використанням реактиву Мельцера.

за інші структурні елементи в аміачному розчині конго червоного. Субікулярні скелетні гіфи рясно розгалужені, причому галуження або хаотичне, або з тенденцією до дихотомічного. У гіменії та субгіменії скелетні гіфи ортотропно орієнтовані і лише на своїй верхівці кілька разів дихотомічно розгалужуються із формуванням прямих коротких кінцевих гілочок (2—15 мкм завдовжки). Таким чином, скелетні елементи гіменію та субгіменію поєднують у собі риси скелетодендро- та дихогіфід. Глеоцистиди циліндричні, 62—70 × 3,5—4,5 мкм, з тонкою або трохи потовщеною стінкою, із жовтуватим зернистим вмістом. Базидії термінальні, близькі до утриформних, звивисті, 35—54 × 3,8—5,5 мкм, без базальної пряжки, з 4-ма стеригмами. Базидіоспори майже кулясті (5,2—6,0 × 4,4—5,4 мкм) або кулясті (4,4—5,2 мкм у діам.), з добре помітним апікулюсом, із гладенькою тонкою стінкою, часто з краплями, гіалінові, амілоїдні.

Досліджені зразки. Україна, Донецька обл., Слов'янський р-н, НПП «Святі гори», Теплінське лісництво, урочище Теплінська дача, плакорний ліс (*Quercus robur*—*Fraxinus excelsior*—*Tilia cordata*—*Acer campestre*—*Corylus avellana*), 49°03' пн. ш., 37°25' сх. д., на деревині листяної породи, 20.10.2009, зібр. О.В. Ординець [CWU (Myc) 4036, дублети у MSK та KW; CWU (Myc) 4190]; на поваленому стовбурі *Quercus robur*, 17.10.2010, зібр. О.В. Ординець [CWU (Myc) 4191, 4192]; на поваленому стовбурі *Corylus avellana*, 17.10.2010, зібр. О.В. Ординець [CWU (Myc) 4193]. Харківська обл., Балаклійський р-н, околиці с. Червоний Шахтар (сусіднього Ізюмського р-ну), регіональний ландшафтний парк «Ізюмська лука», заплашний ліс (*Salix* spp. — *Ulmus* sp. — *Acer negundo* L.) на лівому березі р. Сіверський Донець, 49°10' пн. ш., 36°58' сх. д., на деревині листяної породи, 07.11.2010, зібр. О.В. Ординець [CWU (Myc) 4194].

Унікальною діагностичною ознакою *S. hemidichrophyticum*, на яку звертали увагу деякі автори, є специфічний нафталіновий запах плодових тіл [10, 14]. Зібрані нами базидіями цього виду також мали сильний неприємний запах.

За даними літератури, *S. hemidichrophyticum* розвивається на деревині листяних порід. Вид відомий з Європи (Велика Британія, Швеція, Норвегія, Фінляндія, Данія, Естонія, Іспанія, Франція, Італія, Македонія, Сербія, Болгарія, Краснодарський край та Архангельська область Росії), Азії (Іран, Таджикистан, Індія, Далекий Схід Росії), Африки (Марокко), Північної (Канада, США) та Південної Америки (Бразилія) [1, 8, 10—13, 21]. Наші знахідки виду є першими для території України.

Морфологічно близькими до *S. hemidichrophyticum* є *S. duriusculum* (Berk. et Broome) Donk та *S. aluta* Lanq. При цьому *S. duriusculum* відрізняється від *S. hemidichrophyticum* більшими глеоцистидами (50—135 × 5—9 мкм). *Scytinostroma aluta*, на відміну від *S. hemidichrophyticum*, не формує шаруватих базидію і має у гіменії слабо розгалужені скелетні гіфи з довгими відростками, які дугоподібно викривляються та утворюють пухке сплетіння над базидіями [1, 10]. Крім того, існують відмінності в поширенні цих видів. Якщо *S. hemidichrophyticum* відомий переважно з помірних, рідше — тропічних широт

Старого та Нового Світів, то ареал *S. duriusculum* має пантропічний характер, а *S. aluta* виявляли лише в регіонах Євразії з помірним кліматом.

Слід відзначити, що для найменування зразків, подібних до *S. aluta*, *S. duriusculum* і *S. hemidichophyticum*, у науковій літературі інколи вживали назву *S. portentosum* (Berk. et M.A. Curtis) Donk (базионім — *Corticium portentosum* Berk. et M.A. Curtis). Типовий зразок *C. portentosum*, який зібрано у штаті Пенсильванія (США), за морфологічними ознаками є близьким до кожного з вищеназваних видів. Однак стан зразка (в ньому дотепер не вдалося виявити глеоцистиди) не дає змоги чітко встановити його приналежність до якогось із цих трьох видів [10]. Тому в літературі й виникла плутанина, за якої, зокрема, одні автори синонімізували назву *S. portentosum* із *S. hemidichophyticum* [14], натомість інші — з *S. aluta* [1, 16, 20, 21]. Автор монографічної обробки роду *Scytinostroma* Ж. Буадені П. Ланкетен не виключали можливість синонімізувати *S. portentosum* із *S. duriusculum*. Водночас вони запропонували утриматися від синонімізації назви *S. portentosum* із *S. aluta*, *S. duriusculum* чи *S. hemidichophyticum*, доки не буде досліджено свіжі зразки *S. portentosum* із типового місцезнаходження [10]. Раніше Е.Х. Пармасто [4] припускав, що різна морфологія скелетних гіф у гіменії *S. portentosum* (= *S. aluta*) та *S. hemidichophyticum* може бути не видовою ознакою, а лише різними стадіями річного циклу розвитку гіменію. Але одне з нещодавніх досліджень філогенетичної спорідненості (що ґрунтувалося на аналізі послідовностей рДНК), до якого було залучено *S. aluta* та, найвірогідніше, — *S. hemidichophyticum* (під назвою *S. portentosum*), показало цілком відокремлене розташування таксонів стосовно спільного предка [9, fig. 4].

Також ми дослідили типовий зразок *Corticium portentosum* f. *duriusculum* (Berk. et Broome) Pilát et Bourdot, що зберігається за номером 496150 у гербарії Національного музею м. Праги (PRM). Його було зібрано в 1930 р. на території Східних Карпат (мікофлористичний регіон України — Карпатські ліси) чеським мікологом А. Пілатом [19]. Сучасний таксономічний статус цієї форми досі вважали невизначеним [8, 11].

Зразок характеризується дуже товстою, до 3,5 мм, базидіою. Гіменіальна поверхня блідо-вохряна (5Y 8/6). На поперечному розрізі базидіома білувата (7,5Y 9/4), складається з 3—4-х виразних шарів. У базидіомі є численні вузькі (2,8—4,7(—6,0) мкм) глеоцистиди та зрідка розгалужені скелетні гіфи. Нечисленні базидіоспори, що збереглися, еліпсоїдні до яйцеподібних, (3,2—)4,0—4,7(—6,0) × 2,2—3,7(—4,3) мкм (рис. 3). Дихогіфиди типу *Scytinostroma hemidichophyticum* у даному зразку відсутні³. Наведені ознаки загалом відповідають *S. galactinum* s. l. [23], а точніше — *S. eurasiaticogalactinum*, що входить до складу *S. ultrasp. galactinum* [10]. У зв'язку з цим нижче ми пропонуємо синонімізувати обидві назви.

³ У гіменії зразка виявлено слабо розпізнавані, густо розгалужені гіалінові, подібні до дендрогіфид, структури зі звивистими та дуже тонкими (близько 0,5 мкм у діам.) гілочками. Такі самі структури ми спостерігали у зразках *Scytinostroma galactinum* s. l. з Білорусі. У літературі подібні елементи для *S. galactinum* s. l. не відзначалися.

Scytinostroma eurasiaticogalactinum Boidin et Lanq., *Bibliotheca Mycol.* 114: 57, 1987.

Syn.: *Corticium portentosum* Berk. et M.A. Curtis f. *duriusculum* (Berk. et Broome) Pilát et Bourdot, *Acta Mus. Nat. Pragae* 2 (3) (Bot. 1): 43, 1940.

Досліджений зразок. Україна, Закарпатська обл., Рахівський р-н, околиці с. Косівська Поляна⁴, 'Svidovec, prope Jalinka, leg. A. Pilát VII 1930, det. A. Pilát et H. Bourdot' [PRM no. 496150 (Hymenomycetes *Čechosloveniae exsiccati*, Herbarium A. Pilát), holotypus].

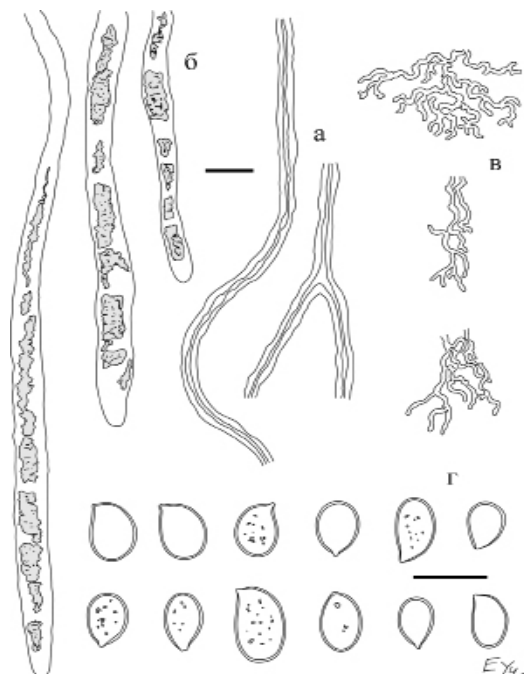

Рис. 3. Мікроскопічні елементи базидіоми *Scytinostroma eurasiaticogalactinum* (PRM 496150): а — скелетні гіфи, б — глеоцистиди, в — подібні до дендрогіфід елементи гіменію, г — базидіоспори. Масштабні лінійки = 5 мкм (нижня — для г, верхня — для решти елементів)

Fig. 3. Microscopical elements from basidioma of *Scytinostroma eurasiaticogalactinum* (PRM 496150): a — skeletal hyphae, б — gloeocystidia, в — dendrohyphidia-like hymenial elements, г — basidiospores. Scale bars = 5 μm (the lower bar is for г, the upper one is for the rest of elements)

Отже, в результаті здійснених досліджень нам вдалося зареєструвати в Україні два види грибів з родини Lachnocladiaceae — *Dichostereum effusatum* (Cooke et Ellis) Boidin et Lanquetin та *Scytinostroma hemidichophyticum* Pouzar. На території України перший із них дотепер не виявляли, а питання наявності другого досі залишалося нерозв'язаним. Також ми дослідили голотип *Corticium portentosum* f. *duriusculum* (Berk. et Broome) Pilát et Bourdot, зібраний А. Пілатом в Українських Карпатах, що зберігається у гербарії Національного музею м. Праги (PRM). Його перевизначено як *Scytinostroma eurasiaticogalactinum* Boidin et Lanq.

Висловлюємо подяку д-ру Я. Хольцу (відділ мікології, Національний музей, м. Прага) за люб'язно наданий для дослідження зразок *Corticium portentosum* f. *duriusculum*, а також канд. біол. наук О.Ю. Акулову (Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна) за цінні зауваження до рукопису статті.

1. Бондарцева М.А., Пармасто Э.Х. Семейства гименохетовые, лахнокладиевые, кониофоровые, щелелистниковые. — Л.: Наука, 1986. — 192 с. (Определитель грибов СССР: Порядок афиллофоровые; вып. 1).

⁴Прив'язування місцезнаходження зразка, вказаного А. Пілатом, до існуючого населеного пункту здійснено згідно з Я. Хольцом [15].

2. Коткова В.М. Новый вид для микобиоты России — *Dichostereum effusatum* (Lachnocladiaceae, Basidiomycota) // Микология и фитопатология. — 2004. — 38, вып. 2. — С. 40—42.
3. Малышева В.Ф., Малышева Е.Ф. Высшие базидиомицеты лесных и луговых сообществ Жигулей. — М.; СПб.: КМК, 2008. — 242 с.
4. Пармасто Э. Лахнокладиевые грибы Советского Союза. — Тарту: Ин-т зоологии и ботаники, 1970. — 204 с. — (Scripta Mycologica; 2).
5. Akulov A.Yu., Usichenko A.S., Leontyev D.V., Yurchenko E.O., Prydiuk M.P. Annotated checklist of aphyllorphoid fungi of Ukraine // Mycena. — 2003. — 2, N 2. — 76 p.
6. Berkeley M.J. Notices of North American fungi // Grevillea. — 1873. — 2, N 13. — P. 3—7.
7. Berkeley M.J., Broome C.E. Enumeration of the fungi of Ceylon. Part II // J. Linn. Soc., Bot. — 1875. — 14, N 2. — P. 29—141.
8. Bernicchia, A., Gorjón, S.P. Corticiaceae s.l. — Italia: Ed. Candusso, 2010. — 1008 p. — (Fungi Europaei; 12).
9. Binder M., Hibbett D.S., Larsson K.-H., Larsson E., Langer E., Langer G. The phylogenetic distribution of resupinate forms across the major clades of mushroom-forming fungi (Homobasidiomycetes) // Systematics and Biodiversity. — 3, N 2. — P. 113—157.
10. Boidin J., Lanquetin P. Le genre *Scytinostroma* Donk (Basidiomycetes, Lachnocladiaceae) // Bibliotheca Mycol. — 1987. — 114. — S. 1—130.
11. Farr D.F., Rossman A.Y. Fungal Databases, Systematic Mycology and Microbiology Laboratory, ARS, USDA. — Retrieved January 24, 2010. — <http://nt.ars-grin.gov/fungaldatabases/>
12. Ghobad-Nejhad M., Hallenberg N., Parmasto E., Kotiranta H. A first annotated checklist of corticioid and polypore basidiomycetes of the Caucasus region // Mycol. Balcanica. — 2009. — 6. — P. 123—168.
13. Gomes-Silva A.C., Gibertoni T.B. Checklist of the aphyllorphaceous fungi (Agaricomycetes) of the Brazilian Amazonia [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.mycotaxon.com/resources/checklists/gomesSilva-v108-checklist.pdf>. — June 2009. — (Summary published in: Mycotaxon. — 108. — P. 319—322).
14. Hallenberg N. The Lachnocladiaceae and Coniophoraceae of North Europe. — Oslo: Fungiflora, 1985. — 96 p.
15. Holec J. Fungi of the Eastern Carpathians (Ukraine) — important works by Albert Pilát, and locations of his collecting sites // Mycotaxon. — 2002. — 83. — P. 1—17.
16. Jülich W., Stalpers J.A. The resupinate non-poroid Aphyllorphales of the temperate northern hemisphere — Amst.; Oxf.; New York: North-Holland Pub. Comp., 1980. — 335 p.
17. Kirk P.M., Cannon P.F., Minter D.W. et al. Ainsworth & Bisby's Dictionary of the Fungi. — Wallingford, Oxon, UK: CAB International, 2008. — 771 p.
18. Munsell soil color charts. — Baltimore, Maryland: Munsell Color Co., 1975. — 21 p.
19. Pilát A. Hymenomycetes Carpatorum orientarium // Acta Mus. Nat. Pragae. — 1940. — 2, N. 3. — S. 37—80.
20. Pouzar Z. *Scytinostroma hemidichophyticum* Pouz. spec. nov. a new species of resupinate Hymenomycetes // Česká mycol. — 1966. — 20, N 4. — S. 212—220.
21. Rattan S.S. *Scytinostroma* in India with notes on extralimital species // Trans. Brit. Mycol. Soc. — 1974. — 63, Iss. 1. — P. 1—12.
22. Ruiz A., Varela A. Nuevos registros de Aphyllorphales (Basidiomycota) en bosque montano húmedo y de niebla de Colombia // Caldasia. — 2006. — 28, N 2. — P. 259—266.
23. Stalpers J.A. The aphyllorphaceous fungi II. Keys to the species of the Hericiales // Studies in Mycology. — 1996. — N 40. — P. 1—185.
24. Yurchenko E.O. Annotated list of non-poroid Aphyllorphales of Belarus // Mycotaxon. — 2003. — 86. — P. 37—66.

Рекомендує до друку
В.П. Гелюта

Надійшла 22.11.2010 р.

А.В. Ордынец¹, Е.О. Юрченко²

¹Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина, Украина

²Институт экспериментальной ботаники имени В.Ф. Купревича НАН Беларуси

НОВЫЕ СВЕДЕНИЯ О ГРИБАХ СЕМЕЙСТВА LACHNOCLADIACEAE В УКРАИНЕ

Приведены данные о первых для территории Украины находках двух представителей семейства Lachnocladiaceae D.A. Reid (Russulales, Basidiomycota)—*Dichostereum effuscatum* (Cooke et Ellis) Boidin et Lanq. и *Scytinostroma hemidichophyticum* Pouzar. В результате критического изучения голотипа *Corticium portentosum* f. *duriusculum* (Berk. et Broome) Pilát et Bourdot, приводимая А. Пилатом для микофлористического региона Карпатских лесов, была отнесена к *Scytinostroma eurasiaticogalactinum* Boidin et Lanq.

К л ю ч е в ы е с л о в а: Basidiomycota, *Dichostereum effuscatum*, *Scytinostroma hemidichophyticum*, *Scytinostroma eurasiaticogalactinum*, морфология, распространение.

O.V. Ordynets¹, E.O. Yurchenko²

¹V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine

²V.F. Kuprevich Institute of Experimental Botany of NAS of Belarus

NEW DATA ON LACHNOCLADIACEAE REPRESENTATIVES IN UKRAINE

Two members of the family Lachnocladiaceae D.A. Reid (Russulales, Basidiomycota) are firstly reported for Ukraine. They are *Dichostereum effuscatum* (Cooke et Ellis) Boidin et Lanq. and *Scytinostroma hemidichophyticum* Pouzar. The critical study of the holotype of *Corticium portentosum* f. *duriusculum* (Berk. et Broome) Pilát et Bourdot, which was cited by A. Pilát for Carpathian Forests mycofloristical region, has been carried out. As a result, the taxon was referred to *Scytinostroma eurasiaticogalactinum* Boidin et Lanq.

К е y w o r d s: Basidiomycota, *Dichostereum effuscatum*, *Scytinostroma hemidichophyticum*, *Scytinostroma eurasiaticogalactinum*, morphology, distribution.